

ОН**ПРОФСПІЛКА ПРАЦІВНИКІВ
ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ****TRADE UNION OF EDUCATION AND
SCIENCE WORKERS OF UKRAINE**Юридична адреса: 01012, м. Київ, Майдан Незалежності, 2
Адреса для листування: 04071, м. Київ, вул. Ярославська, 6
Тел./факс: +380 (44) 462-51-902, Maidan Nezalezhnosti, Kyiv, Ukraine, 01012
Tel./fax: +380 (44) 462-51-90E-mail: sekr.osvita@gmail.com
Website: www.pon.org.ua

Розрахунковий рахунок № 26002010078760 в АТ «Укресімбанк», МФО 322313, КОД ЄДРПОУ 02605316

14.08.2019 № 02-5/394

Кабінет Міністрів України

ЦК Профспілки працівників освіти і науки України звертається з приводу листа Міністерства фінансів України «Про підвищення ефективності використання бюджетних коштів у сфері освіти і науки». Як стало відомо із засобів масової інформації, зазначений лист скеровано до Кабінету Міністрів України з проханням надати доручення Міністерству освіти і науки України опрацювати пропозиції, запропоновані у листі, та підготувати відповідні проекти нормативно-правових актів. У зв'язку з зазначеним повідомляємо наступне.

Згідно з статтею 8 Конституції України в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй. Відповідно до статті 3 Конституції України забезпечення прав людини є головним обов'язком держави.

Статтею 5 Закону України «Про освіту» передбачено, що державну політику у сфері освіти визначає Верховна Рада України, а реалізують Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки, інші центральні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

Відповідно до статті 78 даного закону держава забезпечує асигнування на освіту в розмірі не менше ніж 7 відсотків валового внутрішнього продукту. Статтею 61 визначені розміри посадових окладів педагогічних і науково-педагогічних працівників. Згідно з статтею 5 освіта є державним пріоритетом, що забезпечує інноваційний, соціально-економічний і культурний розвиток суспільства. Фінансування освіти є інвестицією в людський потенціал, сталий розвиток суспільства і держави.

Отже, норми законодавства мають бути реалізовані через створені державою органи влади у розмірах, які нею ж визначені та закріплені в законі.

Тому більш, ніж цинічними, виглядають пропозиції міністерства фінансів про підвищення заробітної плати вчителів за рахунок скорочення їх чисельності, «перегляду» діючих умов оплати праці педагогічних працівників з метою «оптимізації» діючих підвищень, надбавок і доплат (тобто їх скасування) на тлі прийняття у 2017 році Закону України «Про освіту» та інших нормативних актів, зокрема розроблення проекту постанови Кабінету Міністрів України щодо реалізації статті 61 цього закону стосовно збільшення розмірів посадових окладів педагогічних і науково-педагогічних працівників, оскільки усі намагання підвищити статус педагогічних і науково-педагогічних працівників будуть зведені нанівець.

Обурює пропозиція про збільшення педагогічного навантаження вчителя загальноосвітнього навчального закладу до 20 годин на тиждень, що призведе до скорочення 44 тисячі учителів, чисельність яких на даний час становить 439 701 особу у закладах комунальної і державної власності, а також до зменшення заробітної плати тих вчителів, які залишаться працювати, погіршення умов їхньої праці, її інтенсифікації, а також зниження якості надання освітніх послуг. У разі

запровадження таких норм буде звільнений з роботи кожен десятий вчитель, що в умовах соціальної, демократичної, правової держави є неприпустимим.

Безпідставними та такими, що не відповідають законодавству, є намагання «оптимізувати» мережу малокомплектних шкіл, припинення фінансування за рахунок освітньої субвенції шкіл з кількістю учнів менше 40 та фінансування освітнього процесу у 10-11(12) класах з кількістю до 20 учнів, а також підвищення розрахункової наповнюваності класів під час розрахунку освітньої субвенції.

В цьому зв'язку слід зазначити, що такі кроки продовжать політику знищення закладів загальної середньої освіти, особливо у сільській місцевості, покладену антисоціальним законом Верховної Ради України від 28.12.2014 №76-VIII, яким було скасовано норму статті 1 закону «Про загальну середню освіту» про реорганізацію і ліквідацію загальноосвітніх навчальних закладів у сільській місцевості, заснованих на комунальній формі власності, лише за згодою територіальних громад. Втім статтею 22 Конституції України заборонено під час ухвалення нових законів або внесення змін до чинних звужувати зміст та обсяг прав і свобод громадян.

За даними Державної служби статистики України за останні три роки кількість шкіл комунальної і державної власності зменшилася на 1 456, в тому числі у сільській місцевості – на 1 318, і це при збільшенні кількості учнів на 155 000. З числа 1176878 учнів сільської місцевості 225185 осіб складають ті, які проживають на відстані більше 3 км та потребують підвезення, а забезпечені підвезенням за програмою «Шкільний автобус» 199449 учнів. Отже, п'ята частина усіх дітей сільської місцевості змушена перебувати у дорозі до школи досить тривалий час в умовах невідремонтованих доріг, підвищеної аварійності та інших факторів, що впливають на їхній фізичний та психічний стан.

Статтею 53 Конституції України гарантовано право кожному на освіту. Повна загальна середня освіта є обов'язковою. Держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам.

Запропоновані мінфіном заходи суперечать нормам закону «Про загальну середню освіту», частиною 1 статті 14 якого передбачено, що наповнюваність класів закладів загальної середньої освіти не може перевищувати 30 учнів. Частиною 2 цієї статті передбачено, що у закладах загальної середньої освіти, розташованих у селах і селищах, кількість учнів у класах визначається демографічною ситуацією, але повинна становити не менше п'яти осіб. У разі меншої кількості учнів у класі заняття проводяться за індивідуальною або іншими формами навчання.

Статтею 11 цього закону передбачено, що рішення про створення, реорганізацію, ліквідацію чи перепрофілювання (зміну типу) закладу загальної середньої освіти приймає його засновник, зокрема відповідна рада від імені територіальної громади. Заклади загальної середньої освіти створюються з урахуванням соціально-економічної та демографічної ситуації, а також відповідно до культурно-освітніх, соціально-економічних, національних і мовних потреб територіальної громади та/або суспільства. Відповідно до статті 32 Закону України «Про місцеве самоврядування» до повноважень органів місцевого самоврядування належить забезпечення доступності і безоплатності освіти.

Протестуємо проти обмеження обсягу державного замовлення на підготовку кадрів у закладах вищої освіти, оскільки гарантії доступності і безоплатності вищої

освіти закріплені статтею 53 Конституції України. Відповідно до статті 4 Закону України «Про вищу освіту» кожен має право на вищу освіту. Громадяни України мають право безоплатно здобувати вищу освіту в державних і комунальних вищих навчальних закладах на конкурсній основі відповідно до стандартів вищої освіти, якщо певний ступінь вищої освіти громадянин здобуває вперше за кошти державного або місцевого бюджету.

Неприпустимим є також положення щодо збільшення співвідношення студент-викладач у закладах вищої освіти III-IV рівнів акредитації та встановлення такого співвідношення у закладах вищої освіти I-II рівнів акредитації. Навіть мінімальне збільшення співвідношення студент-викладач вже призведе до погіршення якості надання освітніх послуг та скорочення більше 26 тисяч науково-педагогічних працівників з їх загальної чисельності 130 тисяч осіб, в результаті чого лави безробітних поповняться найбільш освіченою елітою суспільства.

Категорично не погоджуємося з пропозиціями про звільнення вчителів після досягнення ними пенсійного віку, або укладання з ними контракту, що було опротестовано Профспілкою при опрацюванні законопроекту «Про загальну середню освіту». Зазначені положення є такими, що не відповідають Конституції України (статтях 8, 21, 22, 24, 43, 58, 64), трудовому законодавству України та міжнародним правовим нормам. Громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками (стаття 24 Конституції).

Відповідно до статті 23 Кодексу законів про працю України строковий трудовий договір укладається у випадках, коли трудові відносини не можуть бути встановлені на невизначений строк з урахуванням характеру наступної роботи, або умов її виконання, або інтересів працівника. Робота на посаді педагогічного працівника закладу освіти не є такою, коли трудові відносини не можуть бути встановлені на невизначений строк. Освітня діяльність у закладі освіти є безперервною, постійною і не обмежується певним періодом часу для закладу, в цілому та педагогічного колективу у тому числі.

Тому вважаємо безпідставним запровадження строкового трудового договору в цілому для всіх педагогічних працівників. Така форма договору можлива лише в окремих випадках, з урахуванням інтересів працівника відповідно до загальних положень трудового законодавства.

Вважаємо, що пропозиції щодо приведення Міністерством освіти і науки України нормативно-правових актів до вимог, запропонованих у листі Міністерства фінансів України, є антиконституційними та протизаконними, що призведуть до повної руйнації системи освіти.

Зважаючи на викладене, ЦК Профспілки працівників освіти і науки України закликає не допустити звуження трудових прав педагогічних, науково-педагогічних та інших працівників освіти, пенсіонерів, осіб, які навчаються, забезпечивши дотримання вимог статей 22 та 113 Конституції України, законодавства про освіту, що сприятиме реальному визнанню освіти основою економічного розвитку суспільства, створенню передумов для всебічної модернізації держави на європейських засадах.

Голова Профспілки

Г.Ф.Труханов